

Печенюк Василь
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Лаврук В.В.**
д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У самому широкому сенсі інвестиції забезпечують механізм, необхідний для фінансування, росту і розвитку економіки країни. Якщо держава зацікавлена в стабільній і сильній економіці, то воно повинна на законодавчому та виконавчому рівнях створити сприятливий інвестиційний клімат.

Сучасний стан інвестиційного клімату в Україні іноземними інвесторами оцінюється як незадовільний. Сектор кредитних і банківських послуг також не виявляє активного інтересу до проектів інвестицій у сільськогосподарське виробництво, що в умовах слаборозвиненого лізингу призвело до ситуації, коли основним джерелом фінансування інвестицій є власні кошти підприємств та організацій[2, с. 124].

Значний внесок у формування інвестиційного потенціалу вносять фактори, накопичені в процесі багаторічної господарської діяльності: інфраструктурна освоєність території, інноваційний потенціал та інтелектуальний потенціал населення[3, с. 225].

Відзначається стійка тенденція зростання обсягу інвестицій в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування. Інвестиції в сільське господарство є недостатніми. Інвестиційна непривабливість в аграрній галузі, на наш погляд, виходить з наступних об'єктивних причин. По-перше, занадто великий ризик природних аномалій, які можуть повністю або частково ліквідувати всі правильні кроки в реалізації тих чи інших інновацій. По-друге, в сільському господарстві немає коротких періодів повернення вкладених коштів і дивідендів. По-третє, дивіденди, як правило, не порівняти з тими, які

отримують у всіх несільськогосподарських галузях. Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, сільське господарство, сільськогосподарська галузь, аграрний сектор.

За роки реформ в аграрному секторі суттєво погіршилися фінансові результати виробничої діяльності, знизилася прибутковість галузі. Скорочення бюджетної підтримки сільського господарства в умовах гострого дефіциту власних коштів у більшості аграрних підприємств призвело до різкого падіння обсягів інвестицій, руйнування виробничого потенціалу, зниження технічної оснащеності сільськогосподарського виробництва, погіршення соціального становища села.

Незважаючи на те, що в сільському господарстві після тривалого і глибокого спаду відзначалася деяка позитивна динаміка виробничої та інвестиційної активності, обсяги інвестування аграрного сектора недостатні. Продовжує погіршуватися матеріально-технічне забезпечення сільського господарства, наростає зношеність основних фондів.

Практика показала, що сукупність чинників інвестиційної динаміки велика і різноманітна і вплив кожного з них на інвестиційну діяльність не однозначний. Це результат слабкої вивченості питань теорії та методології інвестування аграрного сектора, відсутності науково обґрунтованої стратегії інвестиційного розвитку агропромислового виробництва, що враховує регіональні особливості функціонування господарюючих суб'єктів в сучасних ринкових умовах України. У системі заходів з розвитку аграрного сектора найважливіше значення має нарощування обсягів інвестицій. Без інвестиційних накопичень і відповідних виробничо-технічних ресурсів позитивні зрушення неможливі.

Про стан справ в економіці аграрного сектора можна судити за характером процесів, що відбуваються в інвестиційній сфері. Вона є певним індикатором, що вказує на загальне положення всередині країни. Інвестиції – це об'єкти цивільних прав, що мають грошову оцінку, призначені (виділені) для внесення в будь-який об'єкт діяльності, що не носить протиправного характеру з метою отримання позитивного соціального ефекту [6, с. 24-27].

Будь-яка держава регулює свою інвестиційну діяльність законодавчо. На кожному рівні законодавчої влади є нормативні акти, що в тій чи іншій мірі регулюють інвестиційну діяльність: Конституція України, закони, постанови Уряду, регіональні законодавчі акти, місцеві законодавчі акти. У самому широкому сенсі інвестиції забезпечують механізм, необхідний для фінансування, росту і розвитку економіки країни.

Якщо держава зацікавлена в стабільній і сильній економіці, то вона повинна на законодавчому та виконавчому рівнях створити сприятливий інвестиційний клімат. Аналіз показує, що у всіх розвинених країнах сільськогосподарська галузь економіки користується державною підтримкою. Адже дана галузь безпосередньо впливає на продовольчу безпеку країни, що само по собі є потужним політичним аргументом на світовій арені.

Світовий досвід, а також українська дійсність свідчать, що без активізації ролі держави, органів місцевого самоврядування в інвестиційному процесі відновлення і зростання економічного потенціалу України та її регіонів неможливі [7, с. 120-124].

Аналіз рівня припливу інвестиційних ресурсів в сільськогосподарське виробництво показує, що він продовжує залишатися низьким. Це пов'язано з тим, що сільське господарство – це галузь економіки, підвладна більшій кількості ризиків, ніж промисловість або сфера послуг, що певною мірою позначається на рівні інвестиційної привабливості.

Практика і досвід ринкових перетворень дозволяють зробити висновок, що запуск інвестиційного процесу, що створює основу для стійкого зростання вітчизняного виробництва, може і повинен початися з галузей орієнтованих на кінцевий споживчий попит. Особливе значення сільського господарства для стимулювання інвестиційної діяльності зумовлено, по-перше, низькою капіталоемністю і найменшими термінами окупності капітальних вкладень; по-друге, для продукції цієї галузі характерний масовий і стійкий попит на внутрішньому ринку. Крім того, сільське господарство має сильні міжгалузеві зв'язки, внаслідок чого інвестиції в його розвиток створюють найбільший

кумулятивний ефект, стимулюючи попит на продукцію суміжних галузей і формуючи в них власний інвестиційний потенціал.

Дефіцит бюджетних асигнувань у загальному обсязі інвестицій в АПК породив масове банкрутство агропромислових товаровиробників [1, с. 14-19]. Перехід до ринкової економіки, розвиток різноманітних форм власності, необхідність активізації товарно-грошових відносин, демократизація інвестиційної діяльності вимагають сьогодні вироблення нових, адекватних ринковим умовам підходів до інвестування та обслуговування аграрного сектора.

Проведені дослідження показують, що інвестиційні відносини у сфері сільського господарства не повною мірою відповідають вимогам ринкової економіки: недостатньо відпрацьований механізм інвестування; відсутня державна підтримка сільського господарства, забезпечує ефективне функціонування аграрного виробництва: збиткова діяльність сільськогосподарських підприємств не дозволяє забезпечувати повернення отриманих інвестицій.

Відзначається стійка тенденція зростання обсягу інвестицій в основний капітал за рахунок усіх джерел фінансування. Інвестиції в сільське господарство є недостатніми. Інвестиційна непривабливість в аграрній галузі, на наш погляд, виходить з наступних об'єктивних причин. По-перше, занадто великий ризик природних аномалій, які можуть повністю або частково ліквідувати всі правильні кроки в реалізації тих чи інших інновацій. По-друге, в сільському господарстві немає коротких періодів повернення вкладених коштів і дивідендів. По-третє, дивіденди, як правило, не порівняти з тими, які отримують у всіх несільськогосподарських галузях.

Проведений аналіз показав, що інвестиційну політику в аграрному секторі слід здійснювати на основі наступних принципів: послідовне збільшення частки власних коштів підприємств у загальному обсязі капітальних вкладень; розширення практики спільного державно-комерційного фінансування проектів; посилення контролю з боку держави за цільовим витрачанням коштів

державного бюджету, спрямованих на інвестиції; розширення практики страхування і гарантування підтримуваних державою інвестиційних проектів; стимулювання іноземних інвестицій.

Список використаних джерел

1. Захарін С. В. Перспективи фінансування інвестиційної інноваційної діяльності у галузях промисловості споживчого сектору економіки. Проблеми науки. 2012. № 2. С. 14-19.
2. Лаврук В.В. Інвестиційне забезпечення інноваційних проектів в агропромисловому виробництві: теорія, методологія, практика: монографія. М-во аграр. політики України, Подільський держ. аграр.-техн. ун-т. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. 380 с.
3. Лаврук В.В. Венчурне інвестування інноваційної діяльності. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. № 1. С. 224–234.
4. Лаврук В.В. Методичні підходи до оцінки й вибору інноваційно-інвестиційних проектів в агропромисловому виробництві. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. 15/12/2011. № 168. – Ч.3: 143 Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. С. 43-47.
5. Лаврук В. В. Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України. Економіка АПК. 2016. № 12. С. 43–50.
6. Литовченко М. В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання з урахуванням активізації процесів злиття і поглинання підприємств в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2011. № 24 (груд.). С. 24-27.
7. Резнік Н. П. Особливості лізингового інвестування сільського господарства. Вісник аграрної науки. 2011. № 11. С. 72-73.